

OBSAH

PŘEDMLUVA k druhému vydání	19
ÚVOD (<i>Jarmila Krivaničová</i>)	21
O KNIZE DOMÁCÍ LÉKAŘ (<i>Jarmila Krivaničová</i>)	25
Proč se kniha jmenuje DOMÁCÍ LÉKAŘ?	25
Co čtenář v knize najde	34

KAPITOLY O ZDRAVÍ

LIDSKÉ TĚLO, JEHO SKLADBA A FUNKCE ORGÁNOVÝCH SOU- STAV (<i>Doc. MUDr. Ota Riedl, CSc.</i>)	41
Skladba lidského těla	41
Nervová soustava	43
Čidla a smysly	45
Oběhová soustava	47
Dýchací soustava	50
Trávicí soustava	53
Pohybová soustava	55
Močová soustava	58
Pohlavní soustava	59
Žlázy s vnitřní sekrecí	62
Kůže	64
Průměrné váhy a rozměry orgánů	66
PÉČE O ZDRAVÍ (<i>Doc. MUDr. Ota Riedl, CSc.</i>)	67
Životní rytmus	67
Ukládání ke spánku	68
Ranní vstávání	69
Denní péče o osobní hygienu	70
Aktivní odpočinek	71
Péče o duševní zdraví	72
Výživa	74

NEMOC A NÁVRAT KE ZDRAVÍ

PŘÍZNAKY PORUCH ZDRAVÍ (Doc. MUDr. Ota Riedl, CSc.)	81
Bolest	81
Bolesti hlavy	82
Bolesti krku a šíje	82
Bolesti hrudníku	83
Bolesti břicha	83
Bolesti v kříži	85
Bolesti v končetinách	85
Teplota	86
Změny tepu	88
Změny dechu	89
Dušnost	89
Kašel	90
Zvracení	91
Pálení žáhy	92
Poruchy vyprazdňování stolice	92
Zácpa, průjem	92
Poruchy močení a moči	94
Poruchy vědomí	96
Změny nálady	97
Poruchy hybnosti	97
Křeče	98
Otoky	99
Krvácení	100

NEMOCNÝ OČIMA PSYCHOLOGA (Doc. PhDr. Josef Švancara, CSc.)	103
Psychologický profil nemoci	104
Typy nemocných	104
Dítě jako pacient	106
Návštěva u nemocného	108
Životní perspektiva nemocného	109
Prostředí nemocného	110
Vztah nemocného k lékaři	111
Bilance nemoci	112

O DUŠEVNÍM ZDRAVÍ A JEHO PORUCHÁCH (MUDr. Oldřich Vinař, CSc.)	113
Co ovlivňuje stav duševního zdraví	114
Vliv tělesných nemocí na psychiku	115
Farmakologické vlivy	116
Návyk na farmaka (závislost na lécích); Psychofarmaka. Ostatní léky	
Vliv dědičných dispozic a výchovy	123
Věk a biologické životní mezníky	124
Geografické a klimatické podmínky	124

Jak se má žít člověk v rekonvalescenci po infekční žloutence a při chronických nemocech jater	478
Co jíst při průjmových onemocněních	479
Výživa nemocných akutním střevním katarem	479
Jak možno dietou ovlivnit chronickou zácpu	481
Dieta při dně	482
Jak se žít, abychom netloustli	483
Hlavní zásady diety při cukrovce	484
Význam diety v prevenci kornatění tepen	487
Úprava diety při vysokém krevním tlaku	488
Jak připravit neslanou dietu	488
Výživa nemocných při vleklém zánětu ledvin	489
Dieta při močových kamencích	491
Výživa ženy v těhotenství	491
Výživa kojící matky	494

LÉČIVÉ ROSTLINY (MUDr. Jaroslav Korbelař, CSc.) 495

Je ještě dnes léčení rostlinami aktuální?	495
Účinné látky léčivých rostlin, případně drog	496
Hlavní zásady léčení rostlinami	498
Léčebné využití léčivých rostlin	498
Příprava čajů. Úprava drog a účinnost obsahových látek	
Rozdělení léčivých rostlin podle účinku	501
Seznam léčivých rostlin na obrazové příloze	503

PÉČE O NEMOCNÉHO (Marie Rozsypalová) 504

Návštěva u lékaře v ordinaci	504
Lékařská prohlídka	505
Návštěva lékaře u nemocného	506
Nemocný v domácím ošetření	507
Kam a jak nemocného uložit	508
Lůžko nemocného	508
Každodenní péče o nemocného	509
Mýtí nemocného	510
Úprava lůžka	513
Podávání stravy	514
Větrání a celková úprava pokoje	514
Zvláštní péče o nemocné	514
Stolice a moč	515
Samovolný odchod stolice a moči	516
Ztížené vyprazdňování — zácpa	518
Vykašlávání	519
Jak zabránit proležením	520
Posazování nemocného a pomoc při chůzi	523
Pomůcky k posazování nemocného v lůžku	

Staráme se o pohodlí a dobrou pohodu nemocného	526
Pomůcky k podávání jídla, ke čtení, k psaní, k drobným ručním pracím	527
Stolek přes postel nebo přes váleudu. Pomůcka na čtení. Pomůcky k zaměstnání nemocného	
Desinfekce	530
Některé ošetrovatelské výkony	531
Měření teploty a tepu	531
Podávání léků	532
Souhrn pokynů pro ošetřování a vztah k nemocnému	539
Seznam pomůcek a prodejen, kde je lze koupit	540
 LÉKÁRNIČKA (<i>Doc. MUDr. Ota Riedl, CSc.</i>)	 541
 TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍČEK CIZÍCH SLOV A POJMŮ z oboru medicíny	 545
 VĚCNÝ REJSTŘÍK	 561
 OBRAZOVÁ PŘÍLOHA	

Sociální vlivy	125
Rodina	125
Škola	126
Puberta	127
Dospělost	128
Klimaktérium	128
Stáří	129

NERVOVÁ SOUSTAVA A JEJÍ NEJČASTĚJŠÍ PORUCHY

<i>(Doc. MUDr. Valja Stýblová, CSc.)</i>	131
Jaké jsou hlavní příčiny nervových nemocí?	131
Neurologické vyšetření a hodnocení hlavních příznaků	132
Příznaky neurologických onemocnění	134
Bolesti hlavy. Bolesti v kříži. Pocity v končetinách. Obtíže neurotické. Záchvatové stavy. Bezvědomí. Porucha řeči	
Nejčastější neurologická onemocnění, jejich předcházení a léčba	138
Cévní onemocnění mozku a náhlé cévní mozkové příhody	138
Záchvatová onemocnění mozku	140
Epilepsie. Migréna. Narkolepsie	
Onemocnění páteře, příčiny a léčba	144
Diskopatie. Spondylosa páteře	
Úravy nervového systému	145
Otřes mozku — komoce. Zhmždění mozku, výron — kontuze, hematom. Úraz míchy a obvodového nervu. Mozkové nádory	
Infekční onemocnění postihující nervový systém	147
Co jsou neurastenie a jak jim předcházet	148
Nervová onemocnění a pracovní prostředí	149

NEMOCI NOSNÍ, KRČNÍ A UŠNÍ

<i>(MUDr. Eduard Rys, doc. MUDr. Karel Zeman, CSc.)</i>	151
Nemoci horních dýchacích cest <i>(MUDr. Eduard Rys)</i>	151
Úravy. Krvácení z nosu. Cizí tělesa v nosním průduchu. Deformita nosní přepážky. Poruchy čichu. Záněty zevního nosu. Prudký zánět nosní sliznice — rýma. Počasný zánět nosní sliznice — vleklá rýma. Nosní polypy. Alergické rýmy. Zánět vedlejších nosních dutin. Zvětšení nosohltanové mandle	
Nemoci dolních dýchacích cest <i>(MUDr. Eduard Rys)</i>	155
Dušení a jeho příčiny	155
Úraz hrtanu. Cizí tělesa. Křeč hrtanu	
Zhoršené dýchání — dušnost	156
Zánět patrových mandlí. Záškrtový zánět hrtanu. Nádory hrtanu. Prudký zánět hr- tanu a průdušnice. Pseudokrup. Pablánový zánět hrtanu. Počasný zánět hrtanu a průdušnice. Chrapot.	
Nemoci polykacích cest <i>(Doc. MUDr. Karel Zeman, CSc.)</i>	157
Cizí tělesa. Prudký zánět patrových mandlí. Zánět záškrtový. Počasný zánět mandlí. Záněty hltanu. Poleptání hltanu a jícnu	
Specifické záněty dýchacích a polykacích cest <i>(Doc. MUDr. Karel Zeman, CSc.)</i>	159
Tuberkulóza hltanu, hrtanu a patrových mandlí. Syfilis dýchacích a polykacích cest. Sklerom (tvrdivka)	

Nádory dýchacích a polykacích cest (<i>Doc. MUDr. Karel Zeman, CSc.</i>)	159
Nemoci ušní (<i>Doc. MUDr. Karel Zeman, CSc.</i>)	161
Úrazy. Cizí tělesa v zevním zvukovodu. Mazová zátka	
Záněty	162
Záněty zevního, středního a vnitřního ucha.	
Zánět sluchové trubice. Otosklerosa. Vývojové poruchy ucha. Poruchy sluchu.	
Nemoc Ménièreova	
PORUCHY ŘEČI, HLASU A VADY SLUCHU (<i>MUDr. Ivan Šupáček, CSc.</i>)	165
Hlas	165
Jak se hlas tvoří. Příznaky poruchy hlasu.	
Dětská chraptivost z přemáhání hlasu. Mutační hlasové poruchy. Zánět hrtanu. Profesionální hlasové poruchy. Ostatní hlasové poruchy.	
Hlas a řeč bez hrtanu	
Řeč	168
Opožděný vývoj řeči. Patlavost. Koktavost. Brebtavost. Huhňavost. Porucha řeči při rozštěpu patra. Porucha řeči při různých nervových onemocněních. Poruchy řeči, které ztěžují dítěti školní práci	
Sluch	172
Rehabilitace nedoslýchavých a neslyšících. Sluchadla. Včasné rozpoznání vrozených sluchových vad již v kojeneckém věku. Jak se vyvíjí sluch u zdravého kojence. Kontrola sluchu koncem prvního roku — dvouleté a tříleté dítě — pětileté a starší děti. Jednostranná hluchota. Náhlé ohluchnutí	
ZRAKOVÉ ÚSTROJÍ A JEHO NEMOCI (<i>MUDr. Karla Janoušková</i>)	176
Zrak člověka	176
Zrakové vady	176
Krátkozrakost	177
Dalekozrakost	178
Astigmatismus	179
Vetchozrakost	179
Péče o zrak našich dětí	180
Šilhání	180
Optické pomůcky, brýle	181
Některá častá onemocnění oční	182
Zánět spojivek. Ječné zrno. Opar. Alergie	
Šedý zákal	183
Zelený zákal	184
Bolesti hlavy a zrak	185
Poruchy zraku v souvislosti s celkovým onemocněním	186
Poranění oka	186
Osvětlení a zrak	187
Sociální zařazení osob se sníženým viděním až ztrátou zraku	188
Slabozrakost. Slepota	
Léčení v domácí péči	189

NEMOCI DUTINY ÚSTNÍ A ZUBŮ (<i>MUDr. Zdeněk Weiss</i>)	191
Dočasný chrup a stálé zuby	193
Vývoj zubů a péče o chrup u dětí	194
Vliv potravy v těhotenství na výstavbu dětských zubů	194
Zubní kaz	194
Nepravidelnosti chrupu a čelistí	195
Úrazy	195
Péče o chrup u dospělého člověka	195
Čištěním zubů předcházíme vzniku zubního kazu	196
Návštěva u zubního lékaře	196
Extrakce — vytažení zuby	197
Parodontosa	198
Zubní ortopedie — náhrady ztraceného chrupu	199
Měkké tkáně	200
Neuralgie trojklaného nervu	201
Příznaky při onemocnění dutiny ústní a zubů — symptomatologie	201
 NEMOCI VNITŘNÍ (<i>Doc. MUDr. Ota Riedl, ČSc.</i>)	 203
Nemoci pohybové soustavy	203
Nemoci kloubů. Revmatická horečka. Zánět kloubní. Choroba Bechtěrevova (kostnatění páteře). Artrozy. Meziobratlové ploténky (posun, opotřebování). Ischias. Dna. Svalový hostec. Atrofie svalů. Ústřel	
Nemoci srdeční	206
Srdeční vady vrozené a získané. Opotřebování srdečního svalů. Zánět srdečního svalů. Aterosklerosa (angina pectoris, infarkt myokardu). Plicní srdce	
Nemoci cévní	208
Buergerova nemoc. Kornatění tepen — aterosklerosa. Zánět žil. Trombosa. Žilní městky. Bércový vřed. Hemoroidální městky. Onemocnění miznic	
Vysoký krevní tlak	211
Přetlaková nemoc. Druhotné zvýšení krevního tlaku	
Nemoci plic a pohrudnice	212
Prudký zánět průdušnice a průdušek. Počasný zánět průdušek. Průduškové astma. Plicní rozedma. Zápal plic. Rakovina průdušek a plic. Zánět pohrudnice. Plicní tuberkulosa	
Nemoci trávicího ústrojí	217
Nemoci jícnu	217
Nemoci žaludku	218
Žaludeční vřed. Žaludeční neurosa. Prudký zánět žaludeční sliznice. Rakovina žaludku. Žaludeční polypy.	
Nemoci střev	220
Dvanáctníkový vřed. Dráždivý tračník. Zánět tenkého a tlustého střeva. Zánět červovitého přívěsku slepého střeva. Vředový zánět tlustého střeva. Rakovina tlustého střeva. Střevní tuberkulosa. Řitní trhlina. Svědění řiti. Střevní cizopasnici	
Nemoci pobřišnice	224
Zánět pobřišnice. Rozsev rakoviny. Hromadění tekutiny v pobřišniční dutině	
Nemoci jater	224
Jaterní cirhosa. Infekční žloutenka. Sérová hepatitida. Rakovina jater	

Nemoci žlučových cest	227
Žlučové kaménky. Zánět žlučníku a žlučových cest. Rakovina žlučových cest a žluč- níku	
Nemoci slinivky břišní	228
Prudký zánět. Vleký zánět. Rakovina slinivky břišní	
Některé poruchy přeměny látkové	229
Cukrovka, úplavice cukrová. Dna	
Avitaminosy	232
Změny tělesné váhy	233
Nadměrná tělesná váha	234
Nízká tělesná váha	236
Nemoci močového ústrojí	236
Prudký zánět močové trubice a močového měchýře. Zánět močovodu, pánviček ledvinných, ledvin. Močové kaménky. Klubíčkový zánět ledvin. Nedostatečnost led- vin. Tuberkulóza ledvin. Ledvinový nádor. Papilomy. Bloudivá ledvina. Cystické ledviny	
Nemoci žláz s vnitřní sekrecí	240
Onemocnění podvěsku mozkového, štítné žlázy, příštítných tělísek, nadledvin, po- hlavních žláz	
Nemoci krevní	244
Nemoci červené krevní složky	244
Chudokrevnost. Ubývání červených krvinek. Nadbytek červených krvinek	
Nemoci bílé krevní složky	246
Ubývání bílých krvinek. Nadbytek bílých krvinek	
Nemoci z poruchy srážecího systému	247
Krvácivé stavy	
Otravy	247
Otrava kyslíčnickem uhelnatým. Otrava uspávací. Otrava prostředky proti škůd- cům. Otrava alkoholem (alkoholickými nápoji). Otrava houbami. Otrava atropinem	
NEMOCI KŮŽE (MUDr. Jan Kalenský, CSc.)	255
O kožních nemocech	255
Příčiny. Léčitelnost. Nakažlivost	
Způsoby místní léčby kožních nemocí	257
Roztoky léků. Zásypy. Záložky. Tekuté pudry a emulze. Masti, krémy, pasty. Obkla- dy. Roztoky k obkladům a koupelím	
Ošetření bércového vředu	260
Nemoci kůže z infekce	261
Nemoci způsobené parazity	261
Pokousání hmyzem. Svrab. Zavšivení	
Nemoci způsobené koky	263
Impetigo. Vousevka. Nežít. Karbunkl. Růže	
Nemoci způsobené viry	265
Bradavice. Dětské ploché bradavice. Moluska. Opar obyčejný. Opar pásový	
Nemoci způsobované plísněmi	267
Meziprstová plíseň nohou. Povrchní a hluboká trichofycie. Kvasinkové onemocnění kůže rukou. Pityriasis versicolor	
Nemoci z alergie	269

Kopřivka. Vyrážky po léčbě. Ekzém (z kontaktu, mikrobiální, dyshidrotický, atopický, seboroický)	
Křečové žíly a bérkový vřed	273
Lupenka	276
Trudovina	277
Růžovka — rosacea	278
Různé kosmetické vady a mateřská znaménka	279
Vrozené vady kůže — névy	279
Poruchy pigmentu (vitiligo chloasma, pihy)	279
Acne excoriata, hysterica	280
Kožní nádory	280
Kožní vyrážky z nedostatečné péče o kůži	281
Ekzém na rukou. Acne oleosa. Oznobeniny. Proleženiny	
Svědění kůže	283
Svědění konečníku. Svědění zevních rodidel u žen. Svědění celkové	
Pocení kůže a opruzeniny	284
Nadměrné pocení celkové. Nadměrné pocení místní. Opruzeniny	
Nemoci vlasů	286
Padání vlasů (difusní, ložiskové). Mazotok. Nadměrné ochlupení	
Nemoci nehtů	287
Různé změny nehtů. Zarůstající nehet. Plísňové onemocnění nehtů	
POHLAVNÍ NEMOCI (MUDr. Jan Kalenský, CSc.)	290
Kapavka (kapavka muže, ženy)	291
Příjice	293
INFEKČNÍ NEMOCI (MUDr. Rudolf Kryl)	295
Vzdušné nákazy	296
Katary horních cest dýchacích. Záškrt hrtanu. Černý kašel. Spalničky. Zarděnky. Streptokokové nákazy (streptokoková angína, spála, růže). Stafylokokové nákazy. Hnisavé záněty mozkových blan. Plané a pravé neštovice. Onemocnění virem oparu. Příušnice.	
Alimentární nákazy	303
Břišní tyfus. Paratyfus. Bakteriální otravy potravinami. Otrava stafylokokovým jedem. Otrava klobásovým jedem (botulismus). Úplavice (dysentérie). Střevní paraziti. Infekční žloutenka (epidemická hepatitida). Hepatitida sérová. Dětská obrna	
Antropozoonosy	307
Zaječí nemoc (tularémie). Toxoplasmosa. Listeriosa. Vzteklna. Weilova nemoc. Žňová (blaťácká) horečka. Ornitosa. Papouščí nemoc (psitakosa)	
Nemoci přenášené hmyzem	310
Malárie. Klíšťový zánět mozku	
Ranné infekce	310
Tetanus	
Očkování	311

NEMOCI DĚTSKÉHO VĚKU (<i>Doc. MUDr. Jaroslava Brachfeldová, CSc., doc. MUDr. Karel Brachfeld, CSc.</i>)	312
--	-----

Zvláštnosti chorobných projevů u dětí	312
Horečka. Zvracení. Průjmy. Bolesti břicha. Bolesti hlavy. Prospívání a neprospívání dítěte	
Některé nemoci dětského věku	323
Nemoci dýchacích cest	323
Rýma. Prudký zánět středního ucha u kojenců. Zánět nosohltanu. Nemoci hrtanu. Záněty hrtanu. Prudký zánět průdušek. Zánět průdušinek. Bronchiální astma. Záněty plic. Zánět pohrudnice. Cizí tělesa v dýchacích cestách. Bronchiectasie. Chronické záněty plic. Léčebná tělesná výchova dětí s onemocněním plic a pohrudnice	
Nemoci srdce a krevního oběhu	330
Vrozené vady srdce. Získaná onemocnění srdce	
Nemoci močového ústrojí	333
Chorobné příměsi moči. Příznaky poruch ledvin. Prudký zánět ledvin. Vleklý zánět ledvin. Nefrotický syndrom. Zánětlivá onemocnění močových cest a ledvin. Vrozené vady močového ústrojí. Močové kaménky. Nádory močového ústrojí	
Nemoci trávicího ústrojí	338
Některá onemocnění dutiny ústní. Zánětlivá onemocnění žaludku a střev. Zácpa. Celiakie. Mukoviscidosa. Střevní cizopasnici.	
Nemoci jater	342
Poruchy výměny látkové	344
Úplavice cukrová	
Nervové nemoci	347
Vodnatelnost mozku (hydrocefalus). Malá hlava (mikrocefalus). Záněty mozkových plen (meningitis). Zánět mozku a míchy. Křeče. Dětská mozková obrna	
Otravy u dětí	353
Léky a léčení v dětském věku	356
Některé vrozené vývojové vady	360

KAPITOLY Z GYNEKOLOGIE A PORODNICTVÍ (<i>MUDr. Jiří R. Pros. Autorem stati Hygienu dospívající dívky je doc. MUDr. Karel Veselý, DrSc.</i>)	363
--	-----

Důležitá období v životě ženy	363
Puberta — dospívání	363
Hygienu dospívající dívky	364
Hygienu ženy	366
Přechod — klimakterium	366
Těhotenství	367
Vznik a trvání těhotenství. Těhotenské změny. Hygienu těhotné. Cvičení v těhotenství	
Porod	376
Pomoc při náhlém porodu	
Šestinedělí a kojení	379
Nemoci žen	380
Krvácení	380
Mimoděložní těhotenství	381
Záněty	381

Nemoci ženského prsu	383
Zánět prsu. Napětí v prsech. Odcházení sekretu. Nádory prsu	
Nádory dělohy a vaječníků	385
Rakovina a zhoubné nádory	386
Neplodnost a neschopnost donosit těhotenství	387
Potrat	388
Těhotenské potíže a nemoci	389
ANTIKONCEPCE (<i>MUDr. Jiří Houdek, CSc., MUDr. Zdeněk Pelák</i>)	391
KAPITOLY Z CHIRURGIE (<i>MUDr. Josef Výborný</i>)	396
První předlékařská pomoc	396
Doprava raněných	397
Poranění	400
Rány	400
Ranné krvácení. Hnisání v ranách. Tetanus. Cizí tělesa v ranách. Zvláštní druhy poranění	
Pohmoždění (kontuse)	410
Pohmoždění hlavy. Pohmoždění hrudníku. Pohmoždění břicha	
Podvrtnutí kloubů (distorse)	413
Vymknutí kloubů (luxace)	413
Poranění kostí (zlomeniny)	414
Poranění hlavy. Zlomeniny v oblasti obličeje. Zlomeniny páteře. Zlomeniny pánve. Zlomeniny žebere. Zlomeniny horních končetin. Zlomeniny dolních končetin. Ošetřování nemocných s fixačními obvazy	
Doléčování poúrazových stavů	420
Chůze se sádrovým obvazem. Poúrazové stavy	
Popálení	424
Přehřátí (úžeh, úpal)	425
Úrazy elektrickým proudem	425
Omrzliny	425
Poleptání kyselinami	426
Poleptání louhy	426
Obvazová technika	426
Jednotlivé obvazy	429
Obvaz prstů horní končetiny. Obvaz dlaně a hřbetu ruky. Obvaz předloktí. Obvaz lokte. Obvaz paže. Obvaz ramene. Obvaz hrudníku. Obvaz šije. Obvaz hlavy. Obvaz hlavy (ohlávka). Obvaz jednoho oka. Obvaz nosu. Obvaz ucha. Obvaz břicha. Obvaz kyčle. Obvaz stehna. Obvaz kolena. Obvaz bérce. Obvaz hlezna. Obvaz palce nohy. Obvaz celé nohy	
Kříšení (resuscitace)	437
Umělé dýchání	437
Dýchání z plic do plic. Umělé dýchání nepřímé	
Zástava srdeční činnosti	441
Utonutí	442
Nejčastější chirurgická onemocnění	443

Náhlé příhody bříšní	443
Proděravění žaludečního nebo dvanáctníkového vředu. Krvácení do trávicího ústrojí. Zánět červu (apendicitis). Neprůchodnost střevní (ileus)	
Onemocnění žaludku a dvanáctníku	446
Onemocnění žlučníku a žlučových cest	446
Chirurgická onemocnění tlustého střeva a konečníku	447
Nádory tlustého střeva. Hemoroidy	
Kýly	447
Nádorová onemocnění	448
Nezhoubné nádory. Zhoubné nádory	
Hnisavá onemocnění měkkých částí	449
Furunkl (nežít). Karbunkl. Flegmóna. Absces. Hnisavá onemocnění na prstech (paraniciium) a ruce. Hnisavý zánět potních žlázek v podpaží	
Křečové žíly (varixy)	451
Onemocnění tepen dolních končetin	453
Domácí péče o stavy po operacích	454
Kolostomie (mimopřirozená řiť)	454
KAPITOLY Z ORTOPEDIE (MUDr. Josef Výborný)	456
Vady dolních končetin	456
Stavba a funkce nohy	456
Ploché nohy	457
Prevence ploché nohy. Léčení ploché nohy	
Příčně plochá noha	460
Vbočený palec	461
Ostruha kosti patní	461
Vrozené deformity nohy	461
Vrozené vymknutí kyčelního kloubu	461
Domácí péče o nohy	463
Obuv a její význam	463
Vady páteře	464
Vadné držení těla	465
Plochá záda	466
Zvýšená hrudní kyfosa (kulatá záda)	466
Skoliosa (vybočení páteře do stran)	467
DIETETIKA (Doc. MUDr. Přemysl Doberský, CSc.)	468
Co rozumíme slovem „dieta“	468
Jak upravit výživu lidí, kteří náhle zhubli	469
Co jíst při nechutenství	470
Výživa při chudokrevnosti	470
Jak možno výživou ovlivnit vylučování žaludeční šťávy	471
Dieta při žaludečním nebo dvanáctníkovém vředu	471
Ochranně léčebná výživa po operaci žaludku	473
Jak upravit dietu při žlučnickém záchvatu	475
Dieta pro nemocné, kteří mají chronický zánět žlučníku nebo žlučové kaménky	476
Dieta při onemocnění slinivky bříšní	477